

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd
2008-03-27
Abit Dundar m.fl(fp)
Peter Jönsson m.fl(m)
Fredrik Möller (kd)

Skrivelse

1. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att redogöra för de inträffade incidenter avseende ungdomsrelaterat våld och personrån som skett den senaste tiden i vår stadsdel, samt lämna en redogörelse för vilka insatser som erbjuds unga brottsoffer som utsätts för våld och personrån inom stadsdelen.
2. Därutöver anföra:

Inom vår stadsdel har, enligt polisanmälningarna, ungdomsrelaterade våldsbrott i form av personrån ökat under den senaste tiden. Unga rånar unga och detta får tragiska konsekvenser för de enskilda brottsoffren. Det är viktigt att samhället reagerar kraftfullt mot ungdomsvåldet och dess konsekvenser i inom vår stadsdel. Även om brottsbekämpning primärt är en polisiär fråga är det viktigt att nämnden får underlag både när det gäller akuta och långsiktiga lösningar på problemen vad gäller insatser från kommunen.

Sammanfattning av polisanmälningar rörande misshandel och personrån begångna utomhus mot barn och ungdomar under 18 år inom Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde samt det lokala arbetet för de brottsutsatta.

Inledning

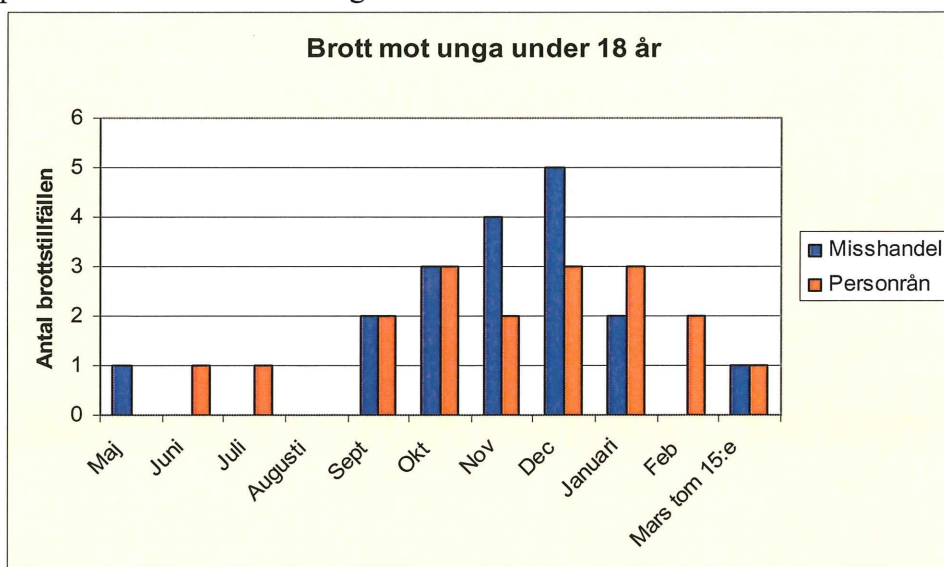
Inom Hägersten-Liljeholmen bor det 7632 invånare mellan 6 och 19 år, åldersgruppen utgör ungefär 12 % av områdets totala befolkning. Åldersgruppen fördelas inte jämnt över området, som högst är andelen 6-19 åringar i stadsdelarna Mälarhöjden-Hägersten ca: 20 % och dessa ungdomar utgör närmare en tredjedel av invånarna i åldersspannet (invånarna i Mälarhöjden-Hägersten utgör ca 18 % av befolkningen i hela stadsdelsområdet).

Om koncentrationen av tonåringar är stor i ett område brukar det betyda att det drar till sig tonåringar även från andra områden. Med allt det roliga det innebär för tonåringar att samlas och umgås följer även mindre roliga fenomen som det vi här ska titta närmare på, våldsbrott i form av personrån och misshandel.

Sammanställningen är gjord utifrån polisanmälningar för brott begångna inom Hägersten-Liljeholmens geografiska område under perioden juni 2007 tom den 15 mars 2008. Totalt anmäldes 18 personrånstillfällen och 18 fall av misshandel riktat mot personer under 18 år. Sammanlagt blev 34 personer drabbade av misshandel och 37 personer utsattes för personrån, 53 av dem var pojkar och 19 var flickor. I några fall har polisanmälan om personrån kombinerats med anmälan om misshandel, i nedanstående redovisning rapporteras brottstillfällen och inte varje enskilt brott så i de 4 fall där både misshandel och rån förekommit vid samma tillfälle skrivs det endast som personrån.

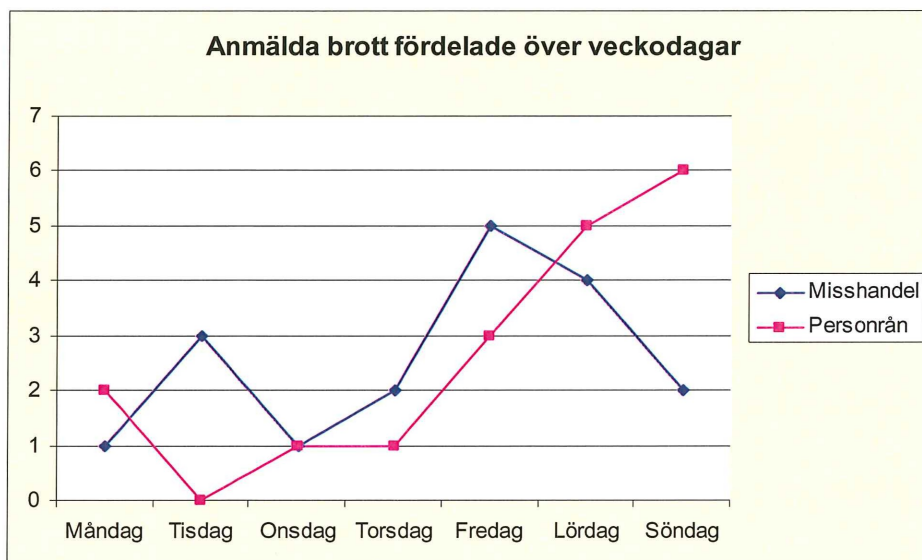
När brotten har begåtts

Här beskrivs vilken månad, veckodag och tid på dygnet som personrån och misshandel mot personer under 18 år har begåtts.

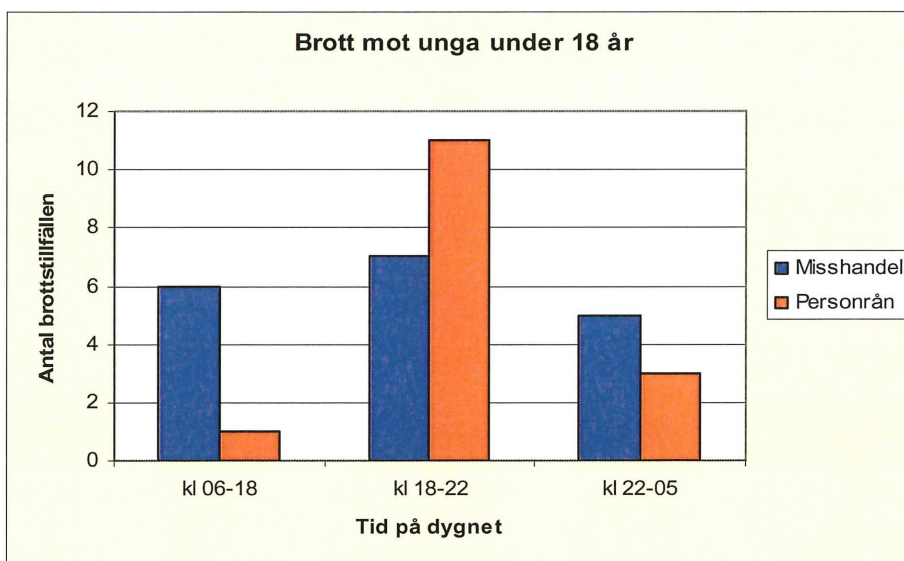
Figur 1. Hur brotten fördelat sig över året, den vänstra stapeln visar antalet misshandelstillfällen och den högra visar antalet personrånstillfällen. Vid varje tillfälle varierar antalet brottsoffer mellan 1-5 personer.

Antalet våldsbrott riktat mot personer under 18 år accelererade under förra året för att sedan åter gå ner något under början av 2008. Noteras bör att vi inte vet om den nedåtgående trenden fortsätter då statistiken bara sträcker sig fram till mitten av mars.

Figur 2. Visar hur brotten fördelar sig över veckans dagar. Misshandel och personrån redovisade för sig.

De båda brotten visar samma tendens att öka runt veckoslutet. Med den skillnad att fallen av personrån når sin kulmen under söndagar. De flesta fall av misshandel är alkoholrelaterade vilket gör att de som sker på söndagar oftast sker de närmsta timmarna efter klockan 24. Berusade offer är mer lätthanterliga, varför det även sker personrån sent på natten. Men personrån har inte samma koppling till alkoholberusade gärningsmän som misshandel, berusade personer begår misstag vilket en målmedveten rånare inte kan kosta på sig. De som begår personrån är även aktiva under dag och kvällstid på söndagar, vilket troligen förklarar den höga andelen personrån denna veckodag.

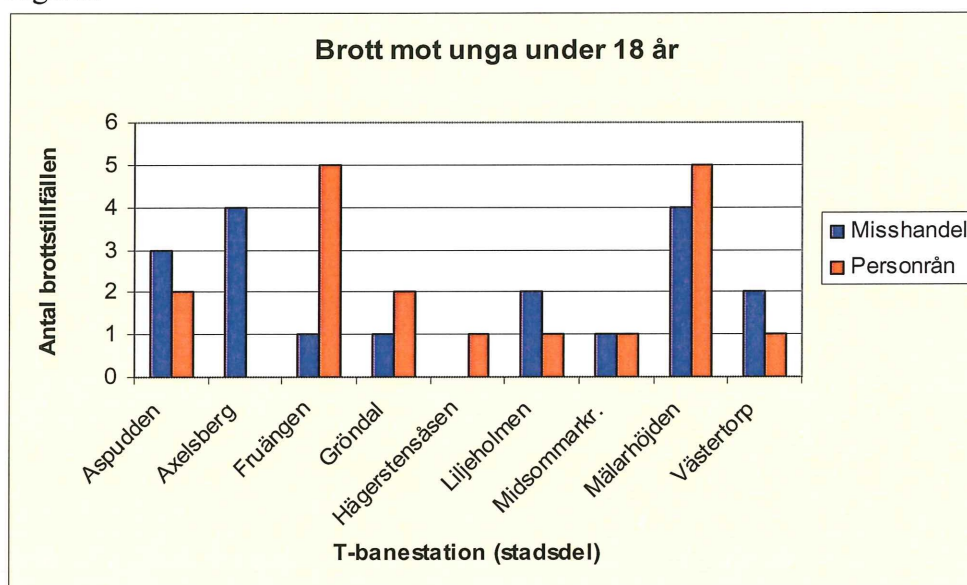

Figur 3. Visar hur brotten fördelar sig över dygnet, här indelat i dag, kväll och natt

Det förefaller vara i stort sett riskfritt för ungdomar att vara ute dagtid när det gäller att råka ut för personrån. De misshandelsfall som skett under dagtid är mot de 6 yngsta personerna i materialet. De är födda mellan 1994-1998. Brotten har huvudsakligen skett på eller i anslutning till tunnelbanan där brottsoffren troligtvis inte haft erfarenhet nog att uppmärksamma och hålla sig undan för aggressiva äldre (i något fall vuxna) personer.

Var brotten har begåtts

Här beskrivs i vilket område som personrån och misshandel mot personer under 18 år har begåtts.

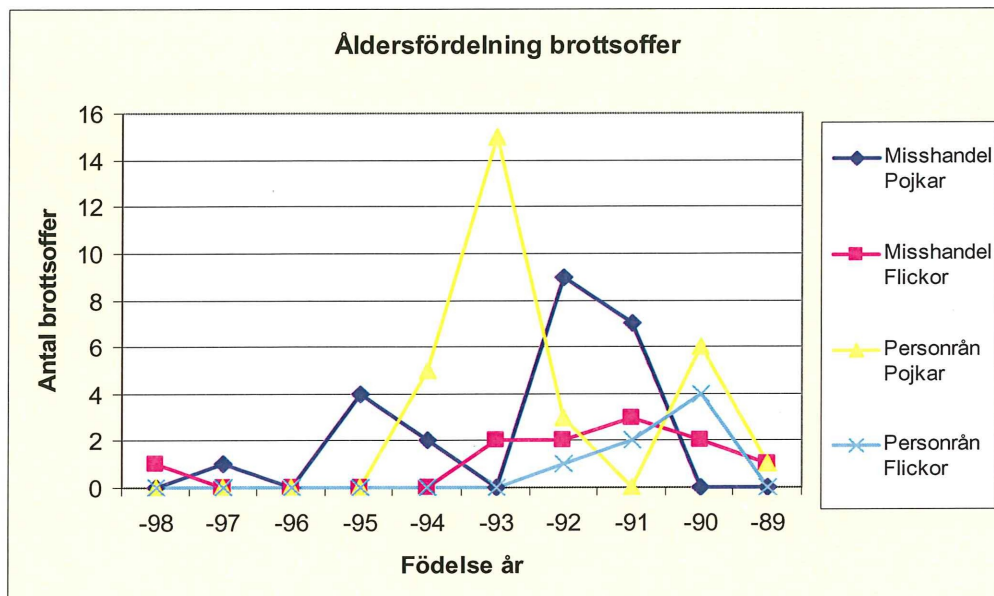

Figur 4. Visar var brotten har ägt rum. Delvis sorterat efter vilken t-banestation som ligger närmast. På så vis räknas brott som skett i stadsdelen Hägerstens Mälarhöjdsnära villaområde som Mälarhöjden, resterande del av Hägersten benämns här Axelsberg. Örnsberg däremot sorteras helt enligt stadsdelsprincipen som Aspudden. Situationen i Gröndal redovisas för sig.

Personrån mot unga under 18 år var mest frekventa i Fruängen och i Mälarhöjden. Det är endast en faktisk överrepresentation i Fruängen. Närmare en tredjedel av ungdomarna bor i Mälarhöjden/Axelsberg kan man snarare tala om en underrepresentation, fem av 18 fall. När det gäller misshandelsfall var Mälarhöjden/Axelsberg däremot något överrepresenterat med 8 fall av 18. Här har vi några fall av provocerade överfall men också flera fall av friktion som uppstått mellan grupper av ungdomar som är ute och umgås och dricker alkohol, närmare bestämt i sju av fallen. Nykterhetsgrad står inte alltid nämnt i polisanmälan men andra beskrivna omständigheter skvallrar om att så troligen är fallet och i en anmälan nämns att målsägande var så berusade att förhör inte kunde hållas.

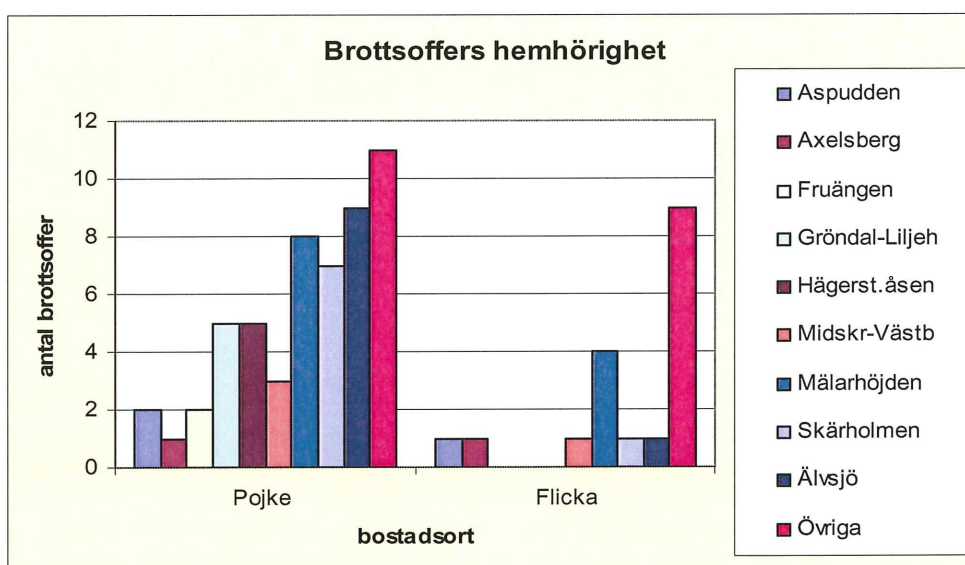
Mot vem brotten har begåtts

Här beskrivs brottsoffrens/målsägandes ålder vid brottstillfället och var de hör geografiskt hemma.

Figur 5. Visar ålders- och könsfördelningen bland de barn och ungdomar som utsatts för våldsbrotten rån och/eller misshandel under perioden juni 2007-15 mars 2008.

Pojkar i högstadiet är den grupp som i störst utsträckning utsätts för personrån, misshandel toppar något senare och då samtidigt för flickor och pojkar även om andelen flickor är betydligt lägre. Bland flickorna är det främst i gymnasieåldern som man har utsatts för personrån, beskrivningarna av dessa fall visar på en stor målmedvetenhet hos gärningspersonerna som förefaller ha planerat sina brott och stått på strategiska platser och väntat in lämpliga offer.

Figur 6. Visar var brottsoffren bodde. Delvis sorterat efter vilken t-banestation som ligger närmast. På så vis räknas brott som skett i stadsdelen Hägerstens Mälarhöjdsnära villaområde som Mälarhöjden, resterande del av Hägersten benämns här Axelsberg. Örnberg däremot sorteras helt enligt stadsdelsprincipen som Aspudden. Situationen i Gröndal redovisas för sig.

Av pojkarna bodde 26 inom Hägersten-Liljeholmen stadsdelsområde och mer än hälften 27 stycken bodde utanför stadsdelsområdet. Bland flickorna var det exakt hälften som bodde inom Hägersten-Liljeholmen, 8 stycken. I det utvidgade Mälarhöjden och i Axelsberg (se bildtext vid figur 6) bodde 14 av de 34 brottsoffer som bodde i Hägersten-Liljeholmen. De utgör den enskilt största gruppen, men med tanke på att närmare en tredjedel av stadsdelens befolkning i åldrarna 6-19 år bor i just det området så är inte överrepresentationen så kraftig. Att ett så stort antal inte bor i vårt stadsdelsområde kan kanske delvis förklaras av att många barn och ungdomar har föräldrar som inte bor tillsammans och att de är skrivna hos den förälder som inte bor i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde.

Hur gärningspersonerna beskrivs

I anmälningarna för personrån nämns 49 gärningspersoner, av dem är 6 identifierade. Av signalementen att döma kan samma personer vara gärningsmän vid fler rån men målsägande har inte kunnat peka ut dem vid fotokonfrontationer. Endast i ett fall var gärningspersonen en kvinna. De identifierade gärningspersonerna var alla män och med ett undantag födda mellan 1993-1991. Vanligen utgör gärningspersonerna vid ett personrån en grupp på 2-3 personer. En är drivande och de andra beskrivs som mindre aktiva vid flera tillfällen också som något bortvända. Vid sex av de 18 råntillfällena visades någon form av vapen upp för att understryka hotet, det handlade då om pistolliknande föremål, knivar och ett taggigt knogjärn.

Ett femtiotal beskrivs som gärningspersoner vid de polisanmälda misshandelsfallen. Av dem har man i 9 fall identifierat personerna av dem är fem män och fyra kvinnor, med två undantag är gärningspersonerna födda mellan 1993-1991. Totalt beskrivs åtta personer vara kvinnor. I två fall beskriver målsägande en grupp på ca: 10-15 gärningsmän. I de fallen har jag räknat med det lägre antalet.

Av de sammanlagt 15 identifierade gärningspersonerna är fem hemmahörande inom Hägersten-Liljeholmen stadsdelsområde. Åtta av dem hör hemma längre söderut längs tunnelbanans Norsborgslinje. Två kommer från andra kommuner.

I polisanmälan får målsägande lämna signalement på gärningspersonen/-erna. Av de sammanlagt ca 100 gärningspersoner som beskrivs i polisanmälningarna noteras att 28 har ett mellanöstern/arabiskt/turkiskt utseende, sex beskrivs som svarta/afrikaner, tre beskrivs ha mer obestämt utländskt utseende, 25 personer beskrivs som blonda/ljusbrunhåriga/typiskt svenskt utseende. Övriga beskrivs inte i termer av etnisk härkomst eller kulör. Förövarna av personrån skiljer ut sig genom att vid 16 av de 18 brottstillfällena beskrivas utseendemässigt som utländskhärkomst/mellanöstern/afrikan, med brytning och liknande. Det bör dock påpekas att i ett av de fall där gärningspersonen sedermera identifierats som ursvensk både till härkomst, namn, utseende och dialekt, ändå av målsägande beskrivits som med utländskt utseende och brytning.

Insatser som erbjuds unga brottsoffer

Alla lyder vi under socialtjänstlagen så även unga brottsoffer och gärningspersoner. Avseende polisanmälningar med identifierade gärningspersoner går alltid en kopia till den socialtjänst under vilken gärningspersonen sorterar. Socialtjänsten får däremot inte per automatik kännedom om vilka ungdomar som drabbats av brott och som bor inom stadsdelsområdet.

Våra fältassistenter arbetar i tät och förtrolig samverkan med Skärholmspolisens yttre ungdomsgrupp, personal vid de grundskolor som ligger inom stadsdelsområdet, aktiva föräldrar och föräldragrupper, stödcentrum för unga brottsoffer och sist men inte minst med de ungdomar som bor Hägersten-Liljeholmen.

I fältassistenternas arbetsuppgifter ingår att ha en djup och dagsaktuell kunskap om ungdomssituationen i stadsdelsområdet. En förutsättning för detta är att vara välkänd och lyhörd. När en ung person blir utsatt för brott är det inte alltid självklart att göra polisanmälan eller ens att berätta det för sina föräldrar, men någon brukar få veta. Med ett finmaskigt kontaktnät och ett förtroendefullt samarbete kan denna någon motivera den brottsutsatte att tillåta att ytterligare personer blandas in. Kamrater till utsatta får förtroendet att vända sig till fältassistenterna, elevvårdspersonal får förtroendet att gå vidare med uppgifterna, föräldrar hör av sig och ber om hjälp, polisens yttre ungdomsgrupp får förtroendet att kontakta fältassistenterna, fältassistenterna snappar upp rykten om att något har hänt och börjar nysta i det, ja vägarna är många.

I de fall fältassistenterna får kännedom om ett brott som inte är polisanmält är den första åtgärden att motivera brottsoffer med föräldrar att göra polisanmälan. I nästa skede att motivera de drabbade att ta hjälp av stödcentrum för unga brottsoffer. Om så är påkallat blandas även socialtjänsten in.

Stödcentrum unga brottsoffer och medling

Stödcentrum är en verksamhet i samarbete mellan Socialtjänsten i Stockholms Stad och Polismyndigheten i Stockholms län. Stödcentrum är placerade vid City, Söderorts och Västerorts polismästardistrikt. I verksamheten ingår brottsofferstöd och medling.

BROTTSOFFERSTÖD

Är riktat till ungdomar upp till 18 år och som drabbats av gatubrottslighet som exempelvis personrån, misshandel, våldtäkt, olaga hot och ofredande. Vittnen till brott samt anhöriga kan också få stöd och hjälp.

Stödcentrum erbjuder stödsamtal, praktisk hjälp i kontakten med polis, åklagare och försäkringsbolag samt rådgivning. Inför och vid rättegång erbjuds stöd via någon av Stödcentrums volontärarbetande stödpersoner. Hjälpen är kostnadsfri och besökaren har rätt att vara anonym.

MEDLING

Syftet med medlingsverksamheten är att minska de negativa konsekvenserna av brott. Medling kan minska risken för återfall i brott. Man vänder sig till personer under 21 år som har gjort sig skyldiga till brott. Den som utsatts för brott bör vara minst 12 år. Prioriterade brottstyper är rån, misshandel, olaga hot, stöld och skadegörelse.

Medlingsmötet äger rum tillsammans med en opartisk medlare. Parterna samtalar kring den aktuella händelsen och dess konsekvenser. Medlingen förbereds noggrant genom förmöten med parterna var och en för sig. Medling är frivilligt för båda parter och ett medlingsmöte ersätter inte åtal och eventuell rättegång.